

nült voltának. Helyét fel fogja váltani majd a tervszerű és rendszerbe állított, az egyházi évkör menetéhez alkalmazott igehirdetés, mely szabályszerűen váltakozó periódusokban el fogja vezetni gyülekezeteinket a vallási nagykorúság állapotára addig is, amíg a gyerekéssel és gyerekhittel való konfirmáció kérdése is megfelelőbb mederbe terelődik.

100 éve született Szigethy Gyula, a Kántus karnagya

Szülőfalujában, Nyírkátán 2004. május 23-án szoboravatással és ünnepi istentisztelettel emlékeztek meg a Kántus egykori karnagyáról. Az ünnepi alkalmon a Kollégiumi Kántus mellett nyolc gyülekezeti énekkar vett részt Nagyecsedről, Nagykárolyból, Nagyvarsányból, Nyírbátorból, Nyírmeggyesről, Órból, Ramocsaházáról és Vajáról. Az évforduló alkalmából a Debreceni Református Kollégium Szigethy Gyula emlékezete címmel emlékkötetet tett közzé. Az életutat és a tanári-karvezetői-zeneszerzői munkásságot ifj. Fekete Károly mutatja be, majd egykori tanítványai —többek között Ujfalussy József, Fekete Csaba, Sepsy Károly és mások— teszik személyes emlékezésükkel még színesebbé Szigethy Gyula portréjának megrajzolását. A kötetből az előszó egy részét és az életrajzi összefoglalást idézzük az alábbiakban.

A Debreceni Református Kollégium zenei életét három tanár formálta a XIX. századtól a XX. század első feléig: Szotyori Nagy Károly, Mácsai Sándor és Szigethy Gyula. Hármójuk szellemi rokonsága egyenletes fejlődést biztosított. Mácsai Sándor ott folytatta, ahol Sz. Nagy Károly befejezte, s hasonlóan ismétlődött meg ez Szigethy Gyula indulásakor is, mert az ő tanárideálja meg Mácsai Sándor volt. Mindkét esetben a példaképre figyelés segített abban, hogy a teológia padjaiból gimnáziumi katedrára és karnagyi dobogóra emelt Mácsai és Szigethy könnyebben magukra találjanak és saját koruk zenei szaktekintélyeivé nőjék ki magukat Debrecenben.

Amikor most születésének 100. évfordulója előtt Szigethy Gyula pályáját áttekintjük, akkor az egész Kollégium zenei életének jelenlegi virágzásához vezető út egy jelentős állomása áll előttünk.

E kötet előkészítésekor valaki megkérdezte tőlem: „Miért éppen Szigethy Gyulát kell megörökíteni? Nem tudják, hogy voltak nála sokkal jelesebb zenészek is az országban?” — „Ez igaz —válaszoltam felcsattanva—, de Szigethy Gyula a Kollégiumé maradt, s a legnehezebb időkben sem használta dobantó deszkának a Kollégiumot, s hátat sem fordított neki, hanem élete végéig kitartott egyháza mellett. Ez a kötet csupán egyszerű számon tartása kíván lenni a kitartó hűségnek.” Hűségével és szerteágazó tevékenységével beírta magát a Kollégium történetébe, de legfőképpen diákjai szívébe.

Szigethy Gyula egy mondatban is meg tudta fogalmazni élete keretét és tartalmát: „A zene teljesen leköt és lefoglal, de ez érthető is mert a muzsika teljes

embert kíván.” (Önéletrajz, 1953) Ennek az ars poetikus mondatnak a kibontásához nyomon kell követni röviden életvonalát, hogy aztán majd nagyító alá vegyük azokat a tevékenységi köröket, amelyekben ő is elmélyült, s megélte, hogy „a muzsika teljes embert kíván”.

Szigethy Gyula református lelkész és Abaházi Margit házasságát 1904. május 25-én fiú gyermekkel áldotta meg Isten, akit Gyulának neveztek el. Gyermekéveit Gebén (ma Nyírkáta), édesapja szolgálati helyén töltötte. A zenéhez már gyerekkorában vonzalmat érzett, s ez a falu jól képzett kántortanítójának is feltűnt. Gyöngyösi András kántortanító maga is hegedült és orgonált. Az ifjabb Szigethy Gyulát ő tanította szolmizálni, ahogy azt ő Léván a Református Kollégiumban tanulta (ritka dolog volt abban az időben!), majd következett a harmóniumozás.

Amikor 1914-ben a Debreceni Református Kollégiumba került a gebei lelkész fia, akkor Mácsai Sándor ének-zene tanár már egy jó zenei alapokkal bíró tanítvánnyal foglalkozhatott tovább. Mácsainak igen nagy hatása volt Szigethy Gyulára. Kezdetről fogva elmaradhatatlan tagja lett a gimnáziumi ének- és zenekarnak. Zongorázott és hegedült. Már gimnazistaként a Kántus zongorakísérője lett. Mindezek ellenére nem gondolt arra, hogy zenei pályát válasszon.

Rendkívüli kezűgyességgel rendelkezett. Egész életét végigkísérte a modellezés és a térképrajzolás. Mérnök szeretett volna lenni, de a hatgyermekes család anyagi helyzetére való tekintettel nem jelentkezhett sem a műszaki egyetemre, sem a Zeneakadémiára. Így lett 1922-ben teológiai hallgató a Debreceni Tudományegyetem Hittudományi Karán. Harmadéves teológus volt, amikor 1924 őszén váratlanul meghalt Mácsai Sándor főiskolai ének-zenetanár, a Kollégiumi Kántus karnagya. Utódjául az Egyházkerületi Közgyűlés 1925 májusában Szigethy Gyulát választotta meg. Az Egyházkerület elnöksége énektanári oklevelének megszerzésére az 1925/26-os tanévre szabadságot adott.

Az énektanításra képesítő oklevelet 1926-ban szerezte meg Budapesten.¹ A budapesti Zeneművészeti Főiskolán neves tanárai voltak: Járai Janetschek István, Molnár Antal és Szabolcsi Bence. Tanulmányi szabadsága után, 1926 őszén kezdte meg pedagógiai pályafutását a Debreceni Református Kollégium Főgimnáziumában.

Benedek Margittal 1928. április 11-én házasságot kötött. Két gyermekük született: Edit (1932) és Béla (1934), akik mindketten pedagógusok lettek.

Lelkeszi oklevelét 1929-ben szerezte meg,² de tanári és egyházzenei tevékenysége miatt egész életében nem kapott kirendelést önálló gyülekezeti lelképásztori szolgálatra.

A Debreceni Református Kollégium ének-zenetanáraként hamar ismert alakja lett a városi és az országos zenei és kulturális életnek. Tanári munkája mellett több énekkart és zenekart vezetett, illetve zeneszerzéssel is foglalkozott. Több mint 300 zeneművet írt.

¹ Énektanítói oklevelének száma: 99/926. 1926. március 24.

² Lelkeszi oklevelének száma: 71/1929. 1929. szeptember 28.

A Református Gimnáziumban 1948-ig tanított, majd átkerült a Kálvin téri Általános Iskolába, onnan pedig a Fűvészkerti Általános Iskolába. Hét éven át (1952–1959) volt a Tanítóképző Intézet tanára, majd 1959-től nyugalomba vonulásáig (1968) a KLTE Gyakorló Gimnáziumában folytatta tanári működését.

A Kollégiumhoz 1948 után is több szállal kötődött. Továbbra is vezette a Kollégiumi Kántust és hosszú évekig óraadó volt a Református Teológiai Akadémián. Évtizedeken át részt vett a gimnázium évközi és az Országos Kántorképző Tanfolyam munkájában.

Szigethy Gyula munkássága során több kitüntetést kapott, életművéért pedig 1985. október 19-én vehette át Debrecen város Csokonai díját.

Több hónapos szenvedés után, 1986. február 24-én halt meg Debrecenben. Temetésén, március 7-én a Kollégium nevében Kürti László főigazgató búcsúzott, énekelt az „Öreg-Kántus” és a Kollégiumi Kántus Berkesi Sándor vezényletével.

Hírek

2004. július 1–12. között Magyarországra látogatott az Első Skót Presbiteriánus gyülekezet (Charleston, USA) „Kirk Choir” énekkara. Karnagyuk a spanyol születésű kontratenor énekes: *Ricard Bordas*, a gyülekezet orgonistakántora *S. Wayne Foster*. A koncerteken és liturgikus istentiszteleteken Purcell, Händel, Howells, Rutter, Thompson, Copland, Gárdonyi Zsolt kórusművei és Adler, Brahms, Messiaen, Vierné, Duruflé, Hebble orgonaművei csendülnek fel a következő református templomokban:

Pápa, július 3. szombat este 7 órákor koncert, július 4. vasárnap de. 10 órákor istentisztelet.

Budapest, Kispest-Wekerle telep, július 6. kedd este 6 órákor esti istentisztelet és koncert.

Ócsa, július 7. szerda de. 10 órákor koncert, Kecskemét, július 7. szerda este 6 órákor koncert.

Budapest, Kálvin tér, július 8. csütörtök este 6 órákor esti istentisztelet és koncert.

Miskolc, Tetemvár, július 10. szombat du. 1 órákor koncert.

Debrecen, Nagytemplom, július 11. vasárnap de. 10 órákor istentisztelet és orgonakoncert.

Debrecen, Nagyerdő, július 11. vasárnap du. 5 órákor koncert.

Október 1–10. között látogat Magyarországra a Berni és Zürichi Kantorei tagjaiból alakult Evangélicus Singemeinde énekkara *Johannes Günther* vezetésével. Saját templomában mindkét kántórátus rendszeres hetenkénti liturgikus szolgálatot végez. Magyarországi programjukon három koncertet adnak: október 3-án Debrecenben a Nagytemplomban, 6-án Kecskeméten, 8-án pedig Budapesten a Kálvin téri templomban. Ugyanitt elutazásukat megelőzően október 9-én délután 3 órákor búcsúvesperát énekelnek.

A Református Zsinat Ének-Zenei Bizottsága a Zsinati Iroda támogatásával október 31. és november 2. között rendezi meg második alkalommal a Református Egyházzenei Konferenciát, ezúttal a Pécsi Református Gimnáziumban. A konferencia főtémája a Református Énekeskönyv múltja és jövője lesz. Az előadásokon, bemutatókon túl orgonisták és karnagyok számára továbbképzési lehetőség is nyílik *Berkesi Sándor* és *Gárdonyi Zsolt* vezetésével. A tervek szerint ekkor kerül sor a gimnázium új sípos orgonájának ünnepélyes átadására.